

Bruxelles, 18. srpnja 2022.
(OR. en)

11029/22

ONU 97	DEVGEN 148
CONUN 143	SUSTDEV 131
COHOM 74	ENV 738
CFSP/PESC 956	CLIMA 364
COPS 337	COHAFA 72
CSDP/PSDC 457	MIGR 220
CONOP 57	CODUN 26
COTER 188	SAN 450
COAFR 188	CYBER 263

ISHOD POSTUPAKA

Od:	Glavno tajništvo Vijeća
Za:	Delegacije
Predmet:	Prioriteti EU-a u Ujedinjenim narodima na 77. Općoj skupštini Ujedinjenih naroda, rujan 2022. – rujan 2023. – zaključci Vijeća (18. srpnja 2022.)

Za delegacije se u Prilogu nalaze Zaključci Vijeća o prioritetima EU-a u Ujedinjenim narodima na 77. zasjedanju Opće skupštine Ujedinjenih naroda, rujan 2022. – rujan 2023., koje je Vijeće odobrilo na 3889. sastanku održanom 18. srpnja 2022.

**Zaključci Vijeća o prioritetima EU-a u Ujedinjenim Narodima
na 77. zasjedanju Opće skupštine Ujedinjenih naroda,
rujan 2022. – rujan 2023.¹**

I. Kontekst – ZAŠTO?

1. Danas, dok se svijet suočava s jednim od najvećih izazova za globalni mir i sigurnost, tj. agresivnim ratom Rusije protiv Ukrajine, očuvanje međunarodnog poretka utemeljenog na pravilima koji se zasniva na Povelji UN-a nikad nije bilo važnije. Taj se izazov nastavlja na postojeće geopolitičke razdore i krize kao što su bolest COVID-19 ili klimatske promjene. Prijetnje suverenitetu, teritorijalnoj cjelovitosti i neovisnosti bilo koje države, na temelju bilo kakvog opravdanja, prijetnja su za sve nas i ne mogu se tolerirati. Ne suprotstaviti se tome značilo bi prihvatiti međunarodni poredak utemeljen na primjeni sile.
2. Neopravdan, ničim izazvan i nezakonit agresivni rat Rusije ugrožava međunarodni poredak utemeljen na pravilima, globalno gospodarstvo i sigurnost opskrbe hranom, i to tako da nanosi štetu svim zemljama. EU i njegove države članice, suočeni s tom uvredom za čovječnost, podsjećaju na obvezujuću narav Povelje UN-a u njezinoj cijelosti, i to u odnosu na mir i sigurnost, ljudska prava, rodnu ravnopravnost, ljudsko dostojanstvo i jednakost prava velikih i malih nacija, te ističu univerzalnost temeljnih načela UN-a. EU ponovno potvrđuje svoje uvjerenje da se najveći izazovi našeg vremena, po svojoj prirodi i globalnom opsegu, ne mogu riješiti samostalnim djelovanjem zemalja, nego se na njih treba odgovoriti zajedno.

¹ U cijelom dokumentu uporabom izraza „EU” ne dovodi se u pitanje imaju li nadležnost EU, EU i njegove države članice ili isključivo države članice.

3. Odlučnim odgovorom svijeta na to očigledno kršenje Povelje UN-a šalje se snažna poruka: multilateralizam i međunarodni poredak utemeljen na pravilima važni su, a takva je primjena sile neprihvatljiva u 21. stoljeću. Suočen s navedenom krizom, UN je razmještanjem i jačanjem svoje prisutnosti tamo gdje je to potrebno dokazao da može odgovoriti na tu krizu i prilagoditi joj se. Taj besmisleni rat, koji uzrokuje golemo opustošenje, uništenje i ljudsku patnju, mora smjesta prestati. EU i njegove države članice, zajedno s partnerima, ulagat će maksimalne napore kako bi svijet postao sigurnije mjesto za život za sve, u Europi i izvan nje, tako što će braniti demokraciju, ljudska prava i vladavinu prava te osiguravati mir i blagostanje.
4. Upravo kad se svijet počeo oporavljati od pandemije, zbog neopravdanog, ničim izazvanog i nezakonitog agresivnog rata Rusije protiv Ukrajine nastupila su još nesigurnija vremena. Rat Rusije protiv Ukrajine ima razorne posljedice za svijet već pogođen pandemijom bolesti COVID-19 i klimatskim promjenama. Zemljama koje su se suočavale s poteškoćama u oporavku od bolesti COVID-19 i u ostvarivanju napretka u ciljevima održivog razvoja sada predstoje dodatni izazovi: prijetnja globalne krize u području hrane, energetike i financija.
5. Sada je, više nego ikad prije, vrijeme da se iskaže solidarnost i da se dokaže da multilateralizam funkcionira u kriznim vremenima. Ruska agresija ima učinke na svjetskoj razini te oni pogađaju ljude u svim dijelovima svijeta, a osobito dramatične posljedice snose oni u najranjivijem položaju. Multilateralni akteri, tj. Ujedinjeni narodi, međunarodne financijske institucije, skupine G-7 i G-20, trebali bi se udružiti i predložiti stabilna multilateralna rješenja za prevladavanje negativnih učinaka i temeljnih uzroka međupovezanih kriza. Moramo djelovati sada kako bi se izbjegli socijalni nemir i daljnja nestabilnost u mnogim dijelovima svijeta. EU će u vezi s time surađivati s UN-ovom Skupinom za odgovor na globalne krize u području hrane, energetike i financija. EU i njegove države članice pokrenuli su više inicijativa usmjerenih na ublažavanje teških posljedica globalne krize povezane s hranom i nastaviti će surađivati sa svim partnerima kako bi se smanjile te posljedice, osobito, ali ne isključivo, kako bi se pristupilo rješavanju nesigurnosti opskrbe hranom i pothranjenosti te sve većih humanitarnih potreba.

6. Rat Rusije u Ukrajini presudno je iskušenje za međunarodni poredak utemeljen na pravilima te je ukazao na znatne nedostatke u globalnom upravljanju i ponovno istaknuo potrebu za modernizacijom i reformom Ujedinjenih naroda s obzirom na sve dublje geopolitičke razdore. Trebali bismo iskoristiti povijesnu priliku koju nam pruža UN-ov proces „Naš zajednički program” u cilju uvođenja reformi u području globalnog upravljanja kako bi multilateralni sustav u čijem je središtu UN bio spreman za budući svijet i ostvarivao bolje rezultate u okviru naših zajedničkih globalnih obveza. EU će u tu svrhu surađivati sa svim relevantnim akterima, i to u duhu istinski uključivog i umreženog multilateralizma.

II. „Naš zajednički program” – utvrđivanje našeg daljnjeg djelovanja – ŠTO?

1. Osiguravanje mira i blagostanja

7. Ujedinjeni narodi, kao jedina organizacija koja okuplja sve zemlje, trebali bi nastaviti promicati dijalog kao najbolje sredstvo za iznalaženje održivih rješenja sukoba u svim dijelovima svijeta. S obzirom na sve veću učestalost nasilnih sukoba i prijetnji primjene sile diljem svijeta, opetovane povrede Povelje UN-a i međunarodnog prava, zajedno s raširenom kulturom nekažnjavanja, potreban je nov i snažniji pristup miru i sigurnosti koji se zasniva na ljudskim pravima i temeljnim načelima međunarodnog prava. Sposobnost Rusije da onemogući djelotvoran odgovor Vijeća sigurnosti UN-a na njezinu agresiju na Ukrajinu dokazuje da alati koje imamo na raspolaganju nisu primjereni za rješavanje opsežnosti izazova s kojima se svijet suočava.

a) Novi program za mir

8. Danas nam je potreban ambiciozan „Novi program za mir”, kojim se promiče sveobuhvatan i integriran pristup te rješavaju trenutačni i budući izazovi i prijetnje miru i sigurnosti, uz istodobno ubrzanje provedbe Programa o ženama, miru i sigurnosti i Programa za mlade, mir i sigurnost. Moramo osigurati da Vijeće sigurnosti UN-a, kao glavno tijelo za međunarodni mir i sigurnost, može ispunjavati svoju ulogu u kontekstu sve većih geopolitičkih napetosti i suparništava. Nedavno usvojena inicijativa o uspostavi stalnog mandata za automatsko sazivanje Opće skupštine UN-a svaki put kad se u Vijeću sigurnosti UN-a upotrijebi pravo veta važan je doprinos povećanoj transparentnosti i odgovornosti u okviru UN-a. EU u potpunosti podupire inicijativu o suspenziji prava veta u Vijeću sigurnosti UN-a u slučajevima masovnih zločina.
9. U okviru „Novog programa” veći naglasak trebao bi biti na sprečavanju, uz potpuno iskorištavanje diplomatskih alata glavnog tajnika UN-a, uključujući jačanje kapaciteta za posredovanje, te bi taj program trebao biti usklađen s naporima za izgradnju i održavanje mira na svim razinama. Trebamo osigurati da UN-ove misije za održavanje mira budu djelotvornije i učinkovitije, u skladu s programom „Djelovanje za očuvanje mira” (A4P) i provedbenim planom „Djelovanje za mirovne operacije plus” (A4P+), te da ih usmjeravaju održive političke strategije kako bi mogle doprinijeti napretku u političkim rješenjima sukoba utemeljenima na ljudskim pravima. Slično tome, iskorištavanje punog potencijala Komisije za izgradnju mira i jačanje njezine uloge u području savjetovanja, okupljanja i povezivanja i dalje su od ključne važnosti za podupiranje mirovnih napora diljem svijeta. Uloga Komisije za izgradnju mira kao platforme za poticanje političke predanosti vlada i privlačenje velikih donatora u korist ciljeva izgradnje mira i sprečavanja sukoba može se dodatno ojačati. Fond UN-a za izgradnju mira treba se financirati na odgovarajući, predvidljiv i održiv način, a procijenjenim doprinosima mogla bi se pružiti ključna potpora u tom pogledu.

10. Moramo biti bolje pripremljeni za suočavanje s novim prijetnjama i izazovima. „Novim programom” zahtijevat će se jačanje suradnje u sprečavanju i suzbijanju terorizma i nasilnog ekstremizma, transnacionalnog kriminala, trgovine ljudima, hibridnih napada koji uključuju instrumentalizaciju migranata i izbjeglica i rizika povezanih s kibersigurnošću, uz potpuno poštovanje međunarodnog prava, uključujući pravo o ljudskim pravima, odlučniju predanost razoružanju, neširenju oružja i nadzoru naoružanja, jačanje globalnog upravljanja za miroljubivo, sigurno i održivo iskorištavanje svemira, a ujedno i povećanje naše sposobnosti predviđanja koja nam omogućuje da spriječimo krizne situacije, odgovorimo na njih i upravljamo njima. EU će također surađivati s partnerima na globalnoj strategiji za suzbijanje inozemnih manipulacija informacijama i uplitanja.
11. EU će raditi na podupiranju multilateralnog okvira za razoružanje, neširenje oružja i nadzor naoružanja, koji je pod sve većim pritiskom nakon ničim izazvanog i neopravdanog rata Rusije protiv Ukrajine. Međunarodni mir i sigurnost ovise o tome da sve države članice UN-a i međunarodna zajednica u cjelini poštuju međunarodno pravo. Jačanje multilateralnog okvira ključno je za sprečavanje daljnjeg pogoršanja globalne sigurnosne situacije.
12. Promicanje razoružanja, neširenja oružja i nadzora naoružanja bit će ključan dio „Novog programa za mir”. EU će raditi na jačanju, provedbi i univerzalizaciji multilateralnog režima razoružanja i neširenja oružja. EU je i dalje odlučno predan promicanju univerzalizacije i potpune provedbe Ugovora o neširenju nuklearnog oružja. EU će nastaviti podupirati multilateralne instrumente za borbu protiv kemijskog i biološkog oružja kako bi se osiguralo poštovanje međunarodne pravne zabrane takvog oružja te da oni koji ga upotrebljavaju ne ostanu nekažnjeni. EU će ujedno nastaviti podupirati i jačati konvencionalne instrumente, kao i multilateralne režime kontrole izvoza. EU će se dodatno posvetiti rješavanju novih izazova, među ostalim onih povezanih sa smrtonosnim autonomnim oružanim sustavima, zagovarati odgovornu vojnu uporabu novih tehnologija i promicati odgovorno ponašanje i sprečavanje militarizacije svemira i utrke u naoružanju u svemiru.

b) Ne zapostaviti nikoga

13. Naša nastojanja da očuvamo mir i sigurnost usko su povezana s našom sposobnošću da se suočimo s drugim globalnim izazovima: da iskorijenimo siromaštvo, smanjimo nejednakosti i nepravdu, borimo se protiv klimatskih promjena, gubitka bioraznolikosti i uništavanja okoliša, promičemo globalno zdravlje, rodnu ravnopravnost, univerzalnu socijalnu zaštitu i dostojanstven rad za sve, poštujemo ljudska prava i demokratska načela te promičemo vladavinu prava i odgovornost. Budući da je do 2030. preostalo manje od desetljeća i da je ostvarenje ciljeva održivog razvoja dodatno otežano zbog pandemije bolesti COVID-19, triju kriza koje pogađaju naš planet i globalnih učinaka ruskog agresivnog rata, moramo djelovati prije nego što bude prekasno. Naš je glavni prioritet ojačati otpornost na buduće šokove i osigurati održiv, pravedan i uključiv oporavak. U vezi s time EU će posvetiti posebnu pažnju tome da posljedice ruske agresije ne dovedu u pitanje napredak u ostvarivanju ciljeva održivog razvoja ni napredak u oporavku od pandemije. Brzo povećanje globalne nesigurnosti opskrbe hranom i pothranjenosti kojem danas svjedočimo snažan je podsjetnik na to da je potrebno poticati održive prehrambene sustave i otpornost na klimatske promjene, posebno u osjetljivim regijama. Program održivog razvoja do 2030. i dalje je plan za usmjeravanje našeg djelovanja te moramo ubrzati njegovu provedbu. Ovu krizu moramo pretvoriti u priliku za davanje zamaha provedbi ciljeva održivog razvoja kako nitko ne bi bio zapostavljen. S obzirom na to da krize postaju sve intenzivnije i složenije, za osiguravanje djelotvornog zajedničkog odgovora i dalje su ključne veća suradnja i sinergija među humanitarnim i razvojnim akterima te akterima izgradnje mira, u skladu s njihovim mandatima i uz smisleno sudjelovanje civilnog društva i drugih aktera.

14. EU-ova strategija Global Gateway važan je doprinos tim naporima. Ta ambiciozna strategija EU-a usmjerena je na rješavanje najvažnijih globalnih izazova, poticanje razvoja pametne, čiste i sigurne infrastrukture u digitalnom, energetsom i prometnom sektoru, jačanje zdravstvenih, kvalitetnih obrazovnih i istraživačkih sustava diljem svijeta, čime se doprinosi provedbi ciljeva održivog razvoja. EU će u tom pogledu promicati otporna i financijski održiva ulaganja u povezivost te uključiva i transparentna partnerstva. Zahvaljujući našoj novoj strategiji povećat će se ulaganja kojima se promiču demokratske vrijednosti, visoki standardi i dobro upravljanje te će se našim partnerima omogućiti da razviju svoja društva i gospodarstva, uz trajne koristi za lokalne zajednice. EU će i dalje blisko surađivati u podupiranju održivog urbanog razvoja na svjetskoj razini i provedbi Novog programa za gradove.
15. Čvrst društveni ugovor od ključne je važnosti kako bi ljudi mogli živjeti dostojanstveno i kako bi svi mogli sudjelovati u društvu, kako je obećano u Programu održivog razvoja do 2030. EU podupire prijedlog glavnog tajnika UN-a za obnovljeni društveni ugovor koji obuhvaća snažnu socijalnu i gospodarsku dimenziju, uključujući socijalnu zaštitu, dostojanstven rad i kvalitetno obrazovanje. Obnova društvenog ugovora u okviru sveobuhvatnog pristupa utemeljenog na ljudskim pravima ključna je za prevladavanje nepovjerenja među državama, građanima i drugim dionicima te za izgradnju socijalne kohezije i solidarnosti te poticajnog okružja za civilno društvo.
16. Potpuna provedba reforme razvojnog sustava UN-a i daljnji napredak u ostvarivanju ojačanog UN-a jedinstvenog u djelovanju od ključne su važnosti za ostvarivanje Programa održivog razvoja do 2030. na integriraniji, dosljedniji i učinkovitiji način utemeljen na rezultatima. U tom pogledu važnu ulogu imaju ovlašteni stalni koordinatori UN-a. I dalje je važna potreba za predvidljivim i održivim dugoročnim financijskim rješenjem za sustav stalnih koordinatora.

c) Ljudska prava i vladavina prava

17. Previše je ljudi zapostavljeno kad je riječ o ostvarivanju ljudskih prava. Ljudska prava, bilo da je riječ o građanskim i političkim ili gospodarskim, socijalnim i kulturnim pravima, univerzalna su, nedjeljiva, međuovisna i međusobno povezana. Pripadaju svima svugdje, bez ikakve razlike. Poštovanje, zaštita i ostvarivanje svih prava svih ljudi, u duhu univerzalnih vrijednosti na kojima se temelji pravedno, slobodno i održivo društvo, u interesu je svih. EU će nastaviti snažno promicati i braniti univerzalnost i nedjeljivost ljudskih prava, rodnu ravnopravnost, demokraciju, dobro upravljanje, vladavinu prava i borbu protiv korupcije. Nastavit ćemo podupirati i štititi prostor za djelovanje civilnog društva i borce za ljudska prava. EU će podržati novu viziju glavnog tajnika o vladavini prava prema kojoj su ljudi u središtu pravosudnog sustava. EU će se i dalje snažno protiviti svim oblicima diskriminacije, među ostalim na temelju spola, rase, etničke ili socijalne pripadnosti, vjeroispovijesti ili uvjerenja, političkih ili drugih mišljenja, invaliditeta, dobi, seksualne orijentacije i rodnog identiteta. EU ponovno ističe svoju predanost jednakosti i nediskriminaciji te pravu svih osoba na ostvarivanje svih ljudskih prava i temeljnih sloboda.

18. EU će se zalagati za potpuno ostvarivanje svih ljudskih prava žena i djevojčica te za njihovo ravnopravno, potpuno, djelotvorno i smisleno vodstvo i sudjelovanje, kao i za olakšavanje ekonomskog osnaživanja žena, osiguravajući pritom da se u obzir uzme glas mladih žena i djevojčica i njihova uloga nositeljica promjena. Protivit ćemo se svakom pokušaju ugrožavanja temeljnih sloboda ili postojećih međunarodnih obveza u području ljudskih prava te ćemo nastaviti osuđivati kršenja i povrede ljudskih prava bez obzira na to gdje se oni događaju. U središtu napora EU-a i dalje će biti sprečavanje i iskorjenjivanje svih oblika seksualnog i rodno uvjetovanog nasilja. EU osuđuje primjenu seksualnog i rodno uvjetovanog nasilja, među ostalim kao ratnog oružja. U sve nestabilnijem svijetu, obilježenom dugotrajnim nasiljem i sukobima, zaštita civila, uključujući žene i djecu u oružanim sukobima, i dalje je jedan od prioriteta EU-a. EU će pristupiti rješavanju novih rizika u području ljudskih prava, uključujući hibridne prijetnje, tehnološki razvoj, klimatske promjene i uništavanje okoliša, te i dalje prisutnih posljedica pandemije bolesti COVID-19.
19. EU je i dalje predan promicanju, zaštiti i ostvarivanju svih ljudskih prava te potpunoj i učinkovitoj provedbi Pekinške platforme za djelovanje i programa djelovanja Međunarodne konferencije o stanovništvu i razvoju, kao i ishoda konferencija posvećenih njihovu preispitivanju, a u tom kontekstu predan je i spolnom i reproduktivnom zdravlju i pravima. S obzirom na to EU ponovno potvrđuje svoju predanost promicanju, zaštiti i ostvarivanju prava svakog pojedinca na potpunu kontrolu nad pitanjima povezanim s vlastitom spolnošću te spolnim i reproduktivnim zdravljem i prava da o njima odlučuje slobodno i odgovorno, bez diskriminacije, prisile i nasilja. EU nadalje naglašava potrebu za univerzalnim pristupom kvalitetnim, cjenovno pristupačnim i sveobuhvatnim informacijama o spolnom i reproduktivnom zdravlju i obrazovanju o njemu, što uključuje sveobuhvatan spolni odgoj, te uslugama zdravstvene skrbi.

20. „Naš zajednički program” pruža važan okvir za uključivanje ljudskih prava u sve stupove UN-a. EU će uložiti sve napore kako bi ljudska prava bila u središtu programa UN-a te će promicati ojačani globalni sustav ljudskih prava tako što će izgrađivati snažnije saveze s partnerima. Nastavit ćemo se zalagati za sustav UN-a za ljudska prava koji ostvaruje djelotvorne rezultate, kao i za neovisnost te održivo i odgovarajuće financiranje tog sustava.
21. Također moramo ojačati tranzicijsko pravosuđe i preuzimanje odgovornosti za teška kršenja i povrede prava o ljudskim pravima i kršenja međunarodnog humanitarnog prava, među ostalim posredstvom Međunarodnog kaznenog suda, te unaprijediti naš rad na Konvenciji o sprečavanju i kažnjavanju zločina protiv čovječnosti. EU i dalje snažno podupire Međunarodni kazneni sud (MKS) te će nastaviti pozivati na univerzalnu ratifikaciju Rimskog statuta i punu suradnju s MKS-om. Potpuno poštovanje međunarodnog prava o ljudskim pravima i međunarodnog humanitarnog prava, humanitarnih načela čovječnosti, neutralnosti, neovisnosti i nepristranosti te sigurnog, brzog i neometanog pristupa humanitarnih aktera pogođenom stanovništvu i dalje je od ključne važnosti. Počinitelji međunarodnih zločina ne smiju ostati nekažnjeni. EU će i dalje gorljivo braniti ljudska prava i međunarodno humanitarno pravo te zagovarati neograničen pristup međunarodnim mehanizmima za ljudska prava. Tim naporima trebala bi doprinijeti i djelotvorna provedba programa „Odgovornost pružanja zaštite”.

d) Obrazovanje

22. Pristup uključivom i pravednom kvalitetnom obrazovanju nije samo temeljno ljudsko pravo već je i ključno za napredak u ostvarenju svih ciljeva održivog razvoja. Ima golemu transformativnu moć za održiv, pravedan, uključiv, ravnopravniji i otporniji svijet i oporavak, među ostalim promicanjem rodne ravnopravnosti u obrazovanju i putem njega. Pandemija je dodatno ograničila pristup kvalitetnom obrazovanju, posebno u zemljama u razvoju, i to prije svega u zemljama pogođenima sukobima i humanitarnim krizama, što je pogoršalo postojeću nejednakost u obrazovanju. Digitalni jaz dodatno je utjecao na obrazovne sustave. Ova dosad nezabilježena globalna kriza učenja ima razoran učinak na prava djece i mladih te utječe na mir, socijalnu koheziju i buduće blagostanje.
23. EU je snažno predan podupiranju obrazovanja na svim razinama, jačanju sustava većim ulaganjima utemeljenima na dokazima, usmjeravanjem na pravednost i uključivost, posebno obrazovanje djevojčica, i na učitelje i nastavnike te bolje ishode učenja. Hitno je potrebno povećati domaće i međunarodno financiranje obrazovanja s naglaskom na zemljama s niskim dohotkom i nestabilnim zemljama te poboljšati učinkovitost politika i suradnju dionika u planiranju obrazovanja i jačanju sustava. Novom inicijativom EU-a za digitalnu agendu i obrazovanje pokrenutom u Vijeću UN-a za ljudska prava doprinijet će se uključivom i ravnopravnom pristupu upotrebi novih tehnologija i tehnologija u nastajanju za ostvarenje gospodarskih, socijalnih i kulturnih prava, među ostalim osiguravanjem pristupa digitalnom obrazovanju diljem svijeta. Hitno je potrebno promicati bolje obrazovanje i mogućnosti cjeloživotnog učenja za sve polaznike obrazovanja, unaprijediti učenje i razvoj vještina radi veće zapošljivosti, podupirati profesionalni razvoj učitelja i nastavnika na svim razinama te osigurati digitalno učenje i obrazovanje za održivi razvoj. Moramo osigurati da predstojeći sastanak na vrhu o transformaciji obrazovanja omogući istinsku preobrazbu u svim tim područjima kako bi se promicao pravedan pristup kvalitetnom obrazovanju za sadašnje i buduće generacije. To će biti važna prilika da ljudski razvoj i obrazovanje budu u središtu globalnog programa do 2030. i nakon toga.

2. Bolja priprema za budućnost

24. Ruska agresija na Ukrajinu dovela je do povećane nestabilnosti i većeg rizika od fragmentacije međunarodne zajednice, što je dodatno pogoršano sve ozbiljnijim socioekonomskim posljedicama sukoba. Nesigurnost opskrbe hranom, ograničen pristup energiji i sirovinama zbog poremećaja u trgovini te makroekonomske posljedice kao što su visoka inflacija i sve veće razine duga utječu na mnoge zemlje diljem svijeta. EU će doprinijeti ublažavanju najizraženijih posljedica te krize i surađivati s partnerskim zemljama na izgradnji dugoročne otpornosti na takve šokove.

a) Jačanje globalne zdravstvene sigurnosti i pripravnosti

25. Pandemija bolesti COVID-19 razotkrila je nedostatke u sposobnosti svijeta da brzo odgovori na globalne zdravstvene krize i istaknula potrebu za snažnijom i uključivijom globalnom zdravstvenom strukturom, uz središnju ulogu Svjetske zdravstvene organizacije (SZO). Tijekom pandemije je izvučena ključna pouka da trenutačni multilateralni okvir za globalno zdravlje više nije svrsishodan i potrebna su znatna ulaganja u kapacitete u području globalne zdravstvene sigurnosti kako bismo u budućnosti bili bolje pripremljeni. Osim borbe protiv trenutačne pandemije i cijepljenja cijelog svijeta, uz osiguravanje pravodobnog, cjenovno pristupačnog i pravednoga globalnog pristupa cjepivima, krajnji cilj EU-a i dalje je promicati univerzalno zdravstveno osiguranje i izgraditi snažne i otporne zdravstvene sustave u partnerskim zemljama u skladu s pristupom „Jedno zdravlje”.

26. EU će i dalje biti pokretačka snaga u pregovorima o pravno obvezujućoj konvenciji, sporazumu ili drugom međunarodnom instrumentu za jačanje sprečavanja pandemija, pripravnosti i odgovora na njih u okviru SZO-a. Kako bismo prekinuli krug panike i zanemarivanja, potrebna su nam pametna ulaganja kojima se potiču suradnja te koordinirano i zajedničko djelovanje. Novi sporazum o pandemijama bit će prekretnica jer će u tu svrhu osigurati sveobuhvatan okvir. EU sa zanimanjem očekuje suradnju sa svim partnerima kako bi se postigao ambiciozan ishod. Jednako je važno osigurati održivo financiranje sprečavanja pandemija te pripravnosti i odgovora na njih kako bi se u budućnosti izbjeglo ponavljanje razornih zdravstvenih i socioekonomskih učinaka bolesti COVID-19. EU pozdravlja uspostavu novog Fonda za financijsko posredništvo u tu svrhu.

b) Rješavanje triju kriza koje pogađaju naš planet

27. Tri krize koje pogađaju naš planet, to jest klimatske promjene, gubitak bioraznolikosti i onečišćenje, predstavljaju egzistencijalnu prijetnju ljudima i planetu te se moraju što hitnije riješiti jer ugrožavaju održivi razvoj, produbljuju postojeće ranjivosti, potkopavaju ljudska prava i globalni mir. U najnovijem izvješću Međuvladinog panela o klimatskim promjenama upozorava se na nepovratne učinke globalnog zatopljenja, napominjući da bi klimatske promjene uskoro mogle preopteretiti našu sposobnost i sposobnost prirode za prilagodbu, osim ako brzo smanjimo emisije. Na međunarodnoj konferenciji Stockholm+50 zaključeno je da je potrebna snažna politička volja za hitno ubrzanje provedbe obveza za zdrav planet i rad na sustavnoj tranziciji, rješavanje triju kriza i ostvarivanje ciljeva održivog razvoja. U tom će pogledu ključna biti i transformacija globalnih prehrambenih sustava u skladu s obvezama sa sastanka na vrhu UN-a o prehrambenim sustavima.

28. Moramo zajednički poduzeti daljnje korake u vezi s obvezama iz Glasgowa i u potpunosti ih provesti te osigurati veću razinu ambicije na sljedećoj Konferenciji stranaka u Egiptu. Zemlje trebaju predstaviti ambicioznije klimatske planove za 2030. te vjerodostojne ciljeve i planove za 2050. Moramo uskladiti sve financijske tokove s ciljem postizanja nulte neto stope emisija sredinom stoljeća, kao i sa sporazumom iz Glasgowa o kolektivnom udvostručenju financijskih sredstava za prilagodbu kako bi se postigla ravnoteža između napora za ublažavanje klimatskih promjena i prilagodbu na njih. Također moramo uskladiti sve financijske tokove i ulaganja s globalnim ciljevima u pogledu bioraznolikosti, uzimajući u obzir i transnacionalni organizirani kriminal kao uzrok gubitka bioraznolikosti, koji će se ove godine dogovoriti u okviru ambicioznoga globalnog okvira za bioraznolikost nakon 2020. Radit ćemo na postizanju pravno obvezujućeg globalnog sporazuma za borbu protiv onečišćenja plastikom.
29. Moramo podržati glavnog tajnika UN-a u njegovim naporima za postupno ukidanje novih subvencija za fosilna goriva i istraživanje fosilnih goriva. Moramo ubrzati naše napore za otporan i pravedan prelazak na zelenu energiju diljem svijeta. Na konferenciji COP27 i nakon nje moramo sudjelovati u sklapanju daljnjih partnerstava za pravednu energetska tranziciju s partnerskim zemljama na globalnom jugu. Moramo djelovati u skladu s Akcijskim planom UN-a za energiju do 2025. i povezanim energetska paktovima kako bismo pomogli vladama i dionicima da ispune svoje obveze u pogledu energije.
30. Oceani mogu biti obnovljiv izvor energije, kao i izvor hrane s niskim emisijama i inovacija te su ključni za ostvarivanje Programa održivog razvoja do 2030. Zaključenje pregovora o međunarodnom pravno obvezujućem instrumentu za očuvanje i održivo iskorištavanje morske bioraznolikosti područja koja se nalaze izvan nacionalne jurisdikcije (BBNJ) ove godine bit će ključno postignuće za osiguravanje koristi za čovječanstvo.

31. Voda je od strateške važnosti za održivi razvoj, kao i za mir i sigurnost te ostvarenje ljudskih prava. Pitanje vode potrebno je rješavati u svim sektorima i preko granica. EU je predan osiguravanju ambicioznog i provedivog ishoda na Konferenciji UN-a o vodi 2023. kako bi se ubrzalo postizanje ciljeva povezanih s vodom iz Programa održivog razvoja do 2030., među ostalim uspostavom novog posebnog izaslanika UN-a za vodu.

c) Digitalna uključenost i povezivost

32. Digitalni prostor obiluje mogućnostima, ali sa sobom nosi i rizik od zlouporabe tehnologije kao što je umjetna inteligencija ili opasnost od kibernetičkih napada, kibernetičke kriminaliteta i dezinformacija. Moramo promicati otvoren, slobodan, globalan, stabilan i siguran kiberprostor u kojem se u potpunosti primjenjuju ljudska prava, temeljne slobode i vladavina prava. Naša je zadaća osigurati da digitalna transformacija funkcionira za sve, i to tako da zaštitimo zajednička digitalna dobra kao globalno javno dobro, postignemo cjenovno pristupačnu, smislenu povezivost i digitalnu uključenost, premostimo digitalni jaz te osiguramo poštovanje i zaštitu ljudskih prava na internetu kao i izvan njega. EU će nastaviti štiti i promicati internetski prostor za građansko djelovanje, zaštitu podataka, pravo na privatnost i suzbijati ograničenja pristupa informacijama pod državnim pokroviteljstvom, uključujući blokiranje pristupa internetu. EU će surađivati s partnerima na provedbi Deklaracije o budućnosti interneta kako bi se podržao otvoren, slobodan, globalan, interoperabilan, pouzdan i siguran internet.

33. Globalni digitalni pakt, kako ga je predložio glavni tajnik UN-a, može poslužiti za pokretanje i ubrzavanje provedbe ciljeva održivog razvoja, uz mogućnost daljnjeg napretka u drugim područjima. EU sa zanimanjem očekuje konstruktivno sudjelovanje u uspostavi globalnog digitalnog pakta koji je istinski usmjeren na čovjeka i kojim se osiguravaju pristup digitalnom prostoru i upotreba povezanih tehnologija utemeljeni na ljudskim pravima, u obzir uzimaju njegove mogućnosti i rizici u svim dimenzijama te se uklanjaju stroge podjele. Ishod bi trebao biti snažnije, uključivo digitalno upravljanje utemeljeno na ljudskim pravima koje uključuje više dionika, među kojima su međunarodne organizacije, vlade, civilno društvo, akademska zajednica i privatni sektor, u korist svih. EU očekuje od UN-ova izaslanika za tehnologiju da pomogne u zaštiti i poboljšanju trenutnog modela upravljanja internetom koji uključuje više dionika te da osigura usklađenost s pristupom digitalnim tehnologijama utemeljenom na ljudskim pravima u cijelom sustavu UN-a.

d) Osnaživanje mladih

34. Mobilizacija inovativnog potencijala mladih za održivi razvoj i demokratskija, uključivija i mirnija društva ključna je za provedbu Programa održivog razvoja do 2030. i obnovu međugeneracijske solidarnosti. EU će doprinijeti osnaživanju mladih jačanjem kapaciteta mladih, rješavanjem pitanja nejednakosti i pružanjem prilika za poticanje održivog razvoja u njihovim zajednicama, zemljama i diljem svijeta. Preuzet ćemo vodeću ulogu i promicati smislen, raznolik i djelotvoran angažman mladih u okviru UN-a i izvan njega, njihovo potpuno i aktivno sudjelovanje u javnom i političkom životu na svim razinama kao ključan aspekt demokracije, dobrog upravljanja i poštovanja ljudskih prava. Jači glas mladih, posebno mladih žena i djevojčica u donošenju odluka na svjetskoj razini, ključan je kako bi im se omogućilo da djeluju kao širitelji tog procesa, čime će se doprinijeti održivijim politikama, ponovno uspostaviti povjerenje u javne institucije i izgraditi bolja budućnost za sve, koja je zelenija, uključivija i digitalna. Osnivanje Ureda UN-a za mlade bit će konkretan korak prema postizanju tih ciljeva.

III. Ususret UN-u 2.0 – KAKO?

35. Složenije globalno okruženje ponovno potvrđuje potrebu za UN-om koji je spreman za budućnost. Probleme 21. stoljeća ne možemo riješiti alatima iz 20. stoljeća. Moramo prijeći s jednostavnog reagiranja na globalne izazove i krize, kao što su sukobi, nesigurnost opskrbe hranom ili klimatske promjene, na sprečavanje i bolje predviđanje kriza i glavnih trendova, kao što su digitalna i zelena tranzicija ili demografske promjene, i uključivanje vlastitih procjena u naše strateško planiranje i oblikovanje politika. Kako bi se to postiglo i očekujući sa zanimanjem sastanak na vrhu o budućnosti 2023., UN se treba prilagoditi u skladu s vizijom glavnog tajnika UN-a „Naš zajednički program” i djelovati kao „jedan UN” u cijelom sustavu.
36. Kako bismo povećali djelotvornost UN-a, moramo razviti nove sposobnosti kojima se promiču prilagodljivost, integracija i kohezija. EU podupire nadogradnju UN-a ulaganjem u „pet područja promjene”, s većim naglaskom na podacima, upravljanju utemeljenom na rezultatima i strateškom predviđanju. Te su sposobnosti temelj koncepta UN 2.0 kojim se želi postići sustav UN-a koji je više usmjeren na budućnost. Podupiremo i prijedlog o platformi za hitne slučajeve kako bismo poboljšali naš kolektivni pristup upravljanju krizama. EU pozdravlja prijedlog o ponovnoj uspostavi znanstvenog savjetodavnog odbora glavnog tajnika UN-a kao ključnog elementa za jačanje donošenja odluka u UN-u i njegovu ulogu kao izvor pouzdanih podataka i dokaza te je spreman pomoći putem svojih znanstvenih savjetodavnih tijela. Sastanak na vrhu o budućnosti bit će prava prilika za sagledavanje stanja i postizanje napretka u tom procesu preobrazbe. EU sa zanimanjem očekuje suradnju sa svim dionicima na svim razinama u cilju postizanja vizionarskog i ambicioznog ishoda sastanka na vrhu.

37. UN 2.0 podrazumijeva i organizaciju koja se financira na održiv način i koja je uključivija, transparentnija i odgovornija. Akteri kao što su civilno društvo, borci za ljudska prava, socijalni partneri, mladi, parlamenti, privatni sektor, akademska zajednica i regionalne organizacije daju posebnu perspektivu i jačaju naše donošenje odluka. Time se povećava legitimnost UN-a i pomaže u pokazivanju našim građanima zašto su multilateralizam i UN najbolji način za postizanje rezultata u korist svih. EU i njegove države članice i dalje će predvoditi promicanje modernijeg, učinkovitijeg, transparentnijeg i odgovornijeg UN-a. Nastavit ćemo podupirati te korjenite promjene kako bi Ujedinjeni narodi bili primjereno pripremljeni za buduće izazove i prilike.
